

Robert Langeac

Het verborgen leven in God

INLEIDING

WAAR IK HET LAS, HERINNER IK MIJ NIET MEER. Mogelijk heb ik daarom aan schrijver en plaats minder aandacht geschonken, omdat het geschrevene zelf mij zo onmiddellijk aansprak. Het was waarschijnlijk in een bespreking van een van de vele producten van onze eigentijdse „wanhoops”-litteratuur filosofisch of niet-filosofisch —, dat de een of andere auteur de verzuchting horen deed, dat er toch eens meer Christenen mochten komen, die met eenzelfde overtuiging de vreugde van hun christelijke hoop zouden uiten, als waarmee al de moderne ongeluksprofeten de „étouffante tristesse”, de verstikkende droefheid van hun wanhoop de wereld uitschreeuwden.

Inderdaad, aan niets heeft onze tijd zo'n behoefte dan aan het vernieuwde besef van heel die blijde rijkdom, die het leven in Christus geven kan. In ons Christenen zelf moet dit bewustzijn weer sterker worden, maar door en in ons moet het ook heel de moderne mensheid weer gaan beïnvloeden.

Gelukkig is de christelijke blijdschap even eeuwig als het Christendom zelf, en zijn er toch altijd weer personen, die niet zwijgen kunnen en die hun blijdschap moeten uitzeggen en neerschrijven, om ook anderen in hun blijdschap te doen delen. Dit betekent niet, dat zij er mee te koop lopen; niets ligt hun verder, tenzij wellicht, dat ze hun blijdschap voor zichzelf zouden willen bewaren!

De auteur van het werkje, dat we als speciaal nummer van „Carmel” hier voor het eerst in Nederlandse vertaling uitgeven, was een degenen, die de christelijke blijdschap het diepst hebben beleefd, omdat hij voor zover het hier op aarde voor een mens mogelijk is, met de Bron der vreugde zelf één was geworden, en daarom Gods eigen geluk zijn geluk durfde noemen. En één met de Bron heeft hij iets van Haar drang om zich uit te storten en mee te delen ook in zichzelf ervaren en heeft hij van zijn rijkdom en blijdschap mee moeten geven aan al degenen, waarmee hij in contact kwam.

Hij was priester van Saint-Sulpice en zijn naam was Delage. Als professor in de dogmatiek heeft hij op de eerste plaats aan zijn seminaristen van zijn innerlijke rijkdom meegegeven. Hij deed het verder in gesprekken en brieven en in de instructies, die hij hier en daar gaf. Maar hij voelde zich gedrongen de eigen blijdschap verder uit te dragen en in eigen bezit zo vele anderen nog te doen delen. In 1931 werden

onder de titel Virgo Fidelis van hem uitgegeven „Commentaire spirituel du Cantique des Cantiques" en „Conseils aux Ames d'Oraison". Hoezeer het hem om de „anderen", en hoe weinig het om hemzelf ging, blijkt wel het duidelijkste hieruit, dat hij onbekend wilde blijven en het werk onder de pseudoniem Robert de Langeac liet uitgeven. Het doel van deze uitgave werd door de schrijver in het kleine voorwoord van zijn werk in deze regels aangegeven: „Wat zou men niet geven, mijn God, om de ogen van één enkele ziel voor U te openen en te verkrijgen, dat ze zich nooit meer sloten ? Welk een eer en een vreugde zou het zijn, het vuur van een echte en intense liefde in één enkel hart te ontsteken !" Met de Carmel bevriend en van zijn spiritualiteit doordrongen, droeg de auteur zijn eerste werkje op aan O.L. Vrouw van de Berg Carmel.

Toen een jaar of vijftien later ziekte en lijden hem voor iedere werkzaamheid onmogelijk maakten, stond hij zijn onuitgegeven aantekeningen en geschriften af aan P. Francois de Sainte-Marie van de Ongeschoeide Carmelieten, om aldus „toch nog iets goeds te kunnen doen voor de zielen, die hij zo beminde". Uit deze geschriften koos P. Francois de teksten, die meer bijzonder over het eigenlijke innerlijke leven handelden, om ze onder de titel La vie cachée en Dieu uit te geven. Maar nog voor het werkje uitkwam, stierf Abbé Delage. In zijn voorwoord op het werkje kon P. Francois met toestemming van de bisschop van Limoges de ware naam van de schrijver bekend maken.

Het eerste deel van het werk handelt over wat men gewoonlijk „de inspanning van de ziel" noemt; het tweede deel beschrijft „het werk van God" in de ziel of „de verlichtende weg"; het derde spreekt over de vreugden van het „*één-zijn met God*"; het laatste over de „*apostolische vruchtbaarheid*" van de zielen, die met God verenigd leven. Het blijven echter slechts „uitgezochte stukken", en het werk heeft dan ook in het geheel niet de bedoeling een volledige leer te zijn over het inwendige leven. Binnen de lijnen van een ogenschijnlijk nogal streng opgezette systematiek geeft de auteur slechts zijn persoonlijke ervaringen. Hier is derhalve niet de man van de wetenschap of de leraar aan het woord, wat echter niet wegneemt, dat het boekje zeer veel leerzaams bevat ! En natuurlijk heeft de schrijver zijn professoraat niet kunnen verloochenen: in de helderheid en zuiverheid der gedachten herkent men de dogmaticus, die zijn theologie door en door kende.

De stijl van La vie cachée en Dieu is van een „simplicité déconcertante", van een verbijsterende eenvoud. Meer nog dan de profane schrijvers kennen de geestelijke schrijvers de tragiek der bewoording. „Hoe, mijn God, te spreken over dat intieme één-zijn met U ? Men zou daarvoor woorden moeten hebben, blanker dan sneeuw en brandender dan vuur. Maar deze woorden bestaan niet. En toch, hoe te zwijgen over het enige dat telt en waarde heeft". Maar als zovelen voor hem heeft ook onze auteur zich verzoend met de armzaligheid van het menselijk woord, dat te klein is om de Liefde te bevatten en te zwak om Haar te dragen. Want is deze zwakheid zelf niet een hymne aan de glorie van Hem, Wiens Macht en Liefde onzegbaar zijn ?

Ook eenheid van stijl moet men in dit werk niet zoeken. Soms spreekt de auteur over de inwendige ziel in het algemeen; soms drukt hij zich in de eerste persoon uit. Vaak ook richt hij zich rechtstreeks tot de lezer; op andere plaatsen laat hij Christus spreken. Maar wat zo aan stijl verloren gaat, wordt aan directheid gewonnen, de directheid van iemand, van wie het menselijke niet vreemd en God bekend is, omdat hij Hem leerde kennen in de „persoonlijke" ontmoeting.

Hierin ligt o.i. de grote waarde van dit moderne, mystieke werkje. Deze priester was een mens als wij, die wist dat ook het hoogste geestelijke leven „werelds" moest blijven, d.w.z. dat het door de totale mens, de mens met ziel en lichaam, in deze stoffelijke wereld beleefd moet worden. „Niet alleen de ziel bemint, maar de hele mens". Meermalen komt hij erop terug, dat de hier heersende tegenstelling en wanorde slechts een gevolg van de zonde zijn, en dat de genade van God haar weer in orde en harmonie moet doen verkeren. Hij zelf kende de moderne wereld en haar aantrekking op ons; hij kende ook uit eigen ervaring de grote ongeregeldeheid van onze menselijke krachten. Met een diep menselijk aanvoelen en als met een glimlach van begripen spreekt hij van al die wanordelijkheden in onze verbeelding en onze wil. En tot in de fijnste bewegingen van onze ziel ontdekt hij onze hoogmoed en gekwetste ijdelheid. Het is alles zo echt: telkens weer herkent men zichzelf. De auteur durft de mens te zien, zoals hij is, en hij doet dit zonder enige bitterheid. Want hij weet, dat Gods Liefde altijd sterker is dan onze eigenliefde, en dat Zijn genade onze zwakheid steeds overtreft. En daar heel de kracht van Gods genade ons ter beschikking staat, durft hij hopen, ondanks de vele ongeregeldeheden en fouten, of misschien beter, juist vanwege deze fouten. Men meent Teresia van Lisieux te horen, wanneer hij schrijft: „Heb uw fouten

lief. Zij maken U nederig en verschaffen U het voor de hand liggende materiaal om er uw krachten op te beproeven... Ik zou het daarom jammer vinden, als gij er geen had!" En welk een wijsheid ligt er in de volgende woorden: „Verbeter uw fouten”. Denk aan het spreekwoord: „Wie zijn kinderen liefheeft, kastijdt ze wel. Maar vertaal het woordje 'wel' niet door 'hard'. Laat dit woordje zijn volledige betekenis behouden, d.i. met mate, voorzichtigheid en kracht, niet met hardheid. Hij wist uit eigen ervaring ongetwijfeld, dat we tegenover onze fouten heel veel geduld nodig hebben, en dat uiteindelijk God alleen ons van de onordelijkheid van onze menselijke krachten kan genezen. Hij vergelijkt deze krachten met een troep beesten, die men goed in het oog moet houden en die bij nalatigheid daarvan wild kunnen worden als beesten in een dierentuin. Dan is er vaak niets mee te beginnen, en dan doet men het beste de kooi maar te sluiten en zijn toevlucht te nemen tot God ! Kan wijsheid zich plastischer uitdrukken? Telkens weer beklemtoont de schrijver, dat de indirecte bestrijding van onze fouten meestal het beste resultaat oplevert.

Niets is effectiever dan ons vanuit onze zwakheden tot God te richten en op Hem te hopen, enkel en alleen omdat Hij goed is. „Hoe minder rechten ik heb, des te meer redenen heb ik om te hopen. Ik verdien niets, daarom verhoop ik alles. Gij zijt goed, mijn God". Zo kunnen juist onze vele fouten een aanleiding worden om ons biddend tot God te verheffen. Want bidden is niets anders dan „in een gesprek onder vier ogen aan God zeggen, dat we Hem liefhebben". En de ziel, die zich aldus vanuit haar eigen ellende tot God richt, mag vertrouwen, dat God zelf haar werk zal overnemen en aanvullen en haar door Zijn goddelijke inwerking geschikt zal maken met Hem één te worden.

Naar deze eenwording mag de ziel verlangen, op voorwaarde althans dat zij verborgen blijft. Natuurlijk mag men zich niet aan God opdringen: Hij nodigt tenslotte uit wie Hij wil. Maar dit neemt niet weg, dat het zelfs onze plicht is, onze ziel zo veel mogelijk ontvankelijk te maken voor de vereniging met Hem en deze Hem ook te vragen. Hij heeft daar recht op, want Hijzelf verlangt niets liever dan onze totale eenwording met Hem. „Hij zou willen, dat elk schepsel, dat er toe in staat is, zo veel en zo vroeg mogelijk zou delen in de gelukzaligheid, die Hij zelf is".

En daarom wil God zelf ons bewerken. Hoezeer onze zondige natuur deze goddelijke bewerking nodig heeft, laat de schrijver ons in alle eenvoud, maar ook met grote duidelijkheid zien. Ook hier is alles zo levensecht. Deze zuivering door God zelf is pijnlijk, maar toch is zij nooit geheel zonder vreugde, zeker niet zonder vrede. Telkens komt Abbé Delage hierop terug. Steeds voelt de ziel diep in haarzelf toch nog een „heimelijke hoop", iets wat haar vasthoudt. En in de hogere stadia van het inwendig leven blijft de ziel, ook in de meest smartelijke beschouwing, zich toch bewust van haar verenigd zijn met God. Dat de auteur zich hier voorzichtig uitdrukt door te schrijven: „het schijnt wel, dat ...", verzwakt o.i. geenszins de uitspraak van deze man, die immers uit persoonlijke ervaring spreken kon. Dat het door hem nog eens uitdrukkelijk gezegd wordt, lijkt ons zeer nuttig, want wij menen, dat de z.g. „donkere nachten" hier en daar nog al eens een eenzijdige belichting, of beter misschien, eenzijdige verduistering krijgen.

Heel erg nuttig en waardevol lijkt ons ook, dat in dit werkje het wezenlijke en het niet-wezenlijke in het mystieke leven nog eens duidelijk wordt aangegeven en dat bovendien van sommige hoewel niet-wezenlijke, maar toch normaal optredende „verschijnselen", als de extase, helder wordt uiteengezet waarin zij eigenlijk bestaan. De auteur zegt met evenveel woorden, dat deze „verschijnselen" niet noodzakelijk behoeven te *verschijnen*, en dat b.v. de sensitieve functies bijna totaal „gebonden" kunnen zijn zonder dat ook maar iemand er iets van merkt. Heel opvallend is, wat Abbé Delage verder zegt over dit „gebonden" zijn van onze zinnen. Bij het begin van de hogere gebedsgraden legt God beslag op de functies van onze uiterlijke activiteit, maar ... *wanneer onze levenswijze dit niet toestaat, beperkt Hij deze gebondenheid tot de eigenlijke gebedsuren en vult Hij het op andere wijze aan.* Mogen we in deze tegemoetkoming van de goede God aan ons modern leven misschien de oorzaak zien van de werkelijk wonderlijke vereenvoudiging, die het geestelijk leven in onze tijd blijkbaar ondergaat ? Bij een Teresia van Lisieux, een Elizabeth van de H. Drieëenheid, een Anton Jans en zoveel anderen zoekt men vergeefs naar de vele „verschijnselen", die het mystieke leven in vroegere perioden vaak kenmerkten. En dat meer bijzonder Teresia daardoor nog meermalen verkeerd begrepen wordt en men aan haar mystieke begenadiging minstens twijfelt, toont slechts, dat de gave van onderscheid niet altijd voldoende aanwezig is. Onze auteur, die in vele opzichten aan haar verwant is, had op haar een betere kijk. Voor hem is zij de geheel reine, totaal met God vereende ziel, wier laatste lijdens-„nacht" niet meer de nacht der zuivering, maar de nacht van het aanvullende lijden Christi is. Het is dan ook geenszins te verwonderen, dat hij ons

aanraadt aan Teresia die „eenvoudige, vertrouwelijke en edelmoedige liefde te vragen, die glimlacht tegen God" en die ons geschikt maakt om met Zijn Liefde geheel één te worden.

Dit één-zijn met Gods Liefde beschrijft ons Abbé Delage weer in de grootste eenvoud. Maar in deze bladzijden breekt door de eenvoud en zelfs gebrekkigheid van stijl toch het poëtisch aanvoelen, dat iedere heilige in meer of mindere mate bezit. Als „de regentijd voorbij is, lijkt de ziel op de velden in het voorjaar. Zij staat vol bloemen". Bij de kinderlijk eenvoudige beschrijving, die dan volgt, denkt men vanzelf aan het woord van de pastoor van Ars: „In een ziel, die met God verenigd leeft, is het altijd lente". Mogelijk zijn er in dit gedeelte wel enkele bladzijden, die niet ieder van ons aanspreken en wat irrealistisch aandoen, maar dan moet men bedenken, dat er niets moeilijkers is dan het „onzegbare" te zeggen. Duidelijk komt in dit gedeelte van het werkje ook tot uiting, dat wat voor ons het einde van de weg naar God betekent, voor de met Hem vereende zielen slechts het begin is, en dat voor hen, die in de velden van Gods Liefde zijn doorgedrongen, altijd nieuwe horizonten zich openen, van een immer grootsere wijdsheid en diepere klaarheid. Van een zeldzame zuiverheid zijn hier vooral de bladzijden, waarin de auteur het „ontwaken" van Christus beschrijft en Zijn komen in de tuin van Zijn Bruid.

Sterk wordt door de schrijver benadrukt, dat slechts door deze éénwording met God de volheid van ons „mens"-zijn verwerkelijkt wordt. Gods werking in onze vermogens heeft niet tot doel daarin iets te vernietigen, maar ze in hun zuiverheid en hun onderlinge harmonie te herstellen. „God moet eerst alles scheiden, om alles één te kunnen maken". De met God vereende mens leert met hetzelfde gemak in de beide werelden van het stoffelijke en het geestelijke, het natuurlijke en bovennatuurlijke. Voor hem vloeien actie en contemplatie ineen.

Nog op één punt zouden we willen wijzen. Het hangt met het vorige overigens nauw samen. Mens-zijn is voor Abbé Delage altijd het in-de-wereld-zijn, maar daarom ook steeds een samen-zijn-met-anderen. De gemeenschapsgedachte, het sociaal aspect van ons Christen-zijn, vindt in dit werkje een zeer gelukkige beklemtoning. Ook in dit opzicht is het zeer modern. Liefde is noodzakelijk en altijd ook liefde voor de naaste. De schrijver weet, hoe moeilijk juist de liefde voor de naaste in de praktijk vaak is. „In multis offendimus omnes". Hier vooral blijven we allen zo dikwijls in gebreken. De verschillende praktische puntjes, die de auteur aan de hand doet om tegen de naaste niet te zondigen, getuigen van een diepe mensenkennis. Maar ook hier moet God zelf ons te hulp komen. Gods louterende werking bedoelt niet alleen onze liefde tot God te zuiveren, maar ook ons in staat te stellen de naaste volmaakt te kunnen beminnen. En één- worden met God betekent meteen „alles voor allen" worden, zorg-zijn voor de anderen. Maar het betekent ook een delen in hun blijdschap, en dan vooral in de blijdschap van hen, die door God ook op een bijzondere wijze begenadigd werden. Heerlijk zijn de bladzijden, waarin ons de auteur het medeleven met en het aanvoelen van elkaar van de niet Gods Liefde één geworden zielen beschrijft. Ongetwijfeld heeft hij ook zelf ervaren, op hoe wonderlijke wijzen God deze zielen bij elkaar brengt. Eén-zijn met God is tegelijkertijd een genieten met en een zorgen voor al zijn broeders en zusters. Pas dit één-zijn maakt de ziel in de eigenlijke zin apostolisch; heel haar leven wordt een geven, een geven van zichzelf voor de anderen. Daarvoor slechts blijft zij nog in leven. Eén geworden met Christus delen deze zielen in Zijn Verlossersbegeren; in en met Hem werken zij op een verheven wijze mee aan de redding van de wereld.

Na wat we zeiden, kan onze verklaring, waarom wij meenden dit werkje te moeten vertalen, heel kort zijn. Wij zijn overtuigd, dat dit boekje van groot nut zal zijn voor de velen, die ook in ons land met een zuivere mening en een eerlijke inzet van zichzelf naar een zo volmaakt mogelijk leven streven. Het zal hun doen zien, dat zij, ondanks hun vele onvolmaaktheden, naar het hoogste mogen verlangen. Het zal hun ook de middelen wijzen, die zij moeten aanwenden, om van hun kant zo goed mogelijk aan de verwezenlijking van dit verlangen mee te werken. Maar bovenal zal dit werkje hun verlangen telkens weer op God richten, Die alleen de volledige vervulling van hun verlangen geven kan en geven wil, De stille eenvoud van deze bladzijden zullen hen de roep van Gods Liefde beter doen verstaan, en hun zuivere sfeer zal hen sterken om met een blij vertrouwen aan die roep te beantwoorden. En mogen zo velen komen tot de „ontmoeting" met Hem, Die alleen ons leven vruchtbaar kan maken en daardoor ook vol van Zijn eigen grote blijdschap.

Wij menen deze inleidende regels niet beter te kunnen besluiten dan met een gebed van de schrijver zelf:

„Hoe nuttig zou het zijn, mijn God, dat er in deze tijd in de wereld een groot aantal zielen waren, die door U in het goede waren bevestigd. Men zou zeggen, dat alles voor goed ineen gaat storten... De arme mensheid lijkt op een dronken man, die al tastend zijn weg zoekt. Zij weet niet aan wie zij zich moet toevertrouwen. Zij weet niet op wie te steunen... Maar wie zal haar dan de ogen openen en haar de weg wijzen? Wie zal haar aarzelende stappen steunen? Slechts de verlichte en sterke zielen, die zelf tussen de massa leven, kunnen haar deze dienst bewijzen en kunnen haar weer voeren tot U. Maak dan, mijn God, dat het aantal verlossende zielen onder ons mag toenemen, opdat Gij mag worden gekend, bemind en verheerlijkt, en opdat de wereld mag gered worden !"

P. MATHIAS ARTS O.Carm. 1952 Tijdschrift de Carmel

Bewerkt door Broeder Hendrikus van de Kruisigde Liefde en Immaculata o.c.d.s. 2011

De inspanning van de ziel

INWENDIG LEVEN

ONZE LIEVE VROUW VAN DE BERG CARMEL IS de patrones van het inwendig leven. Zij is de Maagd die ons uit het gewoel van de wereld wegvoert en ons met zachte hand leidt naar hoogten waar de lucht zuiverder is, de hemel helderder, God meer nabij ... waar een leven geleid wordt van intieme omgang met God.

Volgens de H. Gregorius de Grote zijn het beschouwende en het eeuwige leven geen twee verschillende, maar een en dezelfde werkelijkheid: het een is de dageraad, het ander het volle daglicht. Het beschouwende leven is het begin en de voorsmaak van de eeuwige vreugde.

Moge de genade van de Koningin des Hemels ons doen inzien hoe nauw deze beide manieren van leven met elkaar verbonden zijn, opdat wij hier op aarde zó mogen leven alsof wij reeds in de hemel waren.

Een inwendige ziel is een ziel die God gevonden heeft in het diepst van haar wezen en voortdurend bewust bij Hem leeft.

In het diepst van de ziel is God aanwezig, maar Hij leeft er verborgen. Het inwendig leven is als het ontluiken van God in de ziel.

Laten wij diep in onszelf gekeerd blijven om alle verlangens van onze ziel te kunnen gadeslaan, om ze aldus in bedwang te kunnen houden en te leiden, al naar gelang nodig is.

Laten wij vanuit God leven, of ook: vóór God. Maar laten wij er diep van overtuigd zijn dat wij slechts dan helemaal voor God werken, wanneer wij helemaal niets meer voor onszelf doen. Dan handelen wij omdat God het wil, wanneer Hij het wil en zoals Hij het wil, in een volledige vereniging met Hem, wiens blijde instrumenten wij slechts zijn.

Twee dingen zijn er nodig om tot de volmaaktheid en de intieme omgang met God te geraken: tijd en vrede.

De vereniging met God in de liefde bepaalt de waarde van de bewuste daden van de mens. Hoe inniger die verbondenheid is, des te meer eeuwigheidswaarde hebben de handelingen van de mens.

De ziel, die in haar binnenste met liefde en nederigheid steeds het oog op God gericht houdt, verkrijgt van Hem alles wat zij verlangt. Niets staat er in de weg tussen een in zichzelf gekeerde en van alles onthechte ziel en God. De eenwording gaat als vanzelf. Zij geschiedt rechtstreeks.

De tijd vliegt voorbij: we hebben de goede God steeds te weinig en te laat lief.

Wat bent Gij toch fijngevoelig in uw genegenheid, mijn God. Gij houdt rekening met wat er aan rechtmatig persoonlijke dingen in ons leeft; en Gij behandelt de ziel die Ge bemint, alsof er niets anders ter wereld bestond dan zij en Gij.

Geloven is een deel hebben aan het kennen van God: Hij zelf ziet; wij geven ons over aan de woorden, waarmee Hij getuigenis aflegt.

In het geloof spreekt God; in de hoop helpt God; in de liefde geeft God Zichzelf, tot overstelpens toe.

Til uzelf onophoudelijk omhoog naar God. Laat het aardse aan de aarde. Vertoef weinig bij andere mensen, nog een beetje minder bij uzelf, maar verblijf zoveel mogelijk in God, of tenminste dicht bij Hem.

Wanneer gij diep in uw ziel twee tegenstrijdige stemmen hoort, moet ge doorgaans gehoor geven aan die welke het zachtste spreekt. In elk geval zal die de meeste offers van u vragen. Goed begrepen lijden is zo waardevol ! Het onthecht en brengt nader tot God.

WANORDE EN STRIID

Door een toestand van wanorde, een gevolg van de erfzonde, aldus Sint Thomas, zoekt elk menselijk vermogen het hem eigen goed, zonder zich te bekommeren om het gemeenschappelijk welzijn, ook al gaat het geheel eraan ten gronde. Het is alsof men een verzameling wilde dieren moet temmen. Slechts met de grootste waakzaamheid en met behulp van de zweep zal men erin slagen ze in toom te houden. Mist men, vooral in het begin, de nodige zelfcontrole, dan wordt het een dierentuin. Ga er maar niet in om de wilde beesten zogenaamd met zweepslagen tot rede te brengen. Ge zult daar niet in slagen. Doe de deur van de kooi maar dicht en stijg op tot God. Hoe u dat moet doen? Dat is een geheim, dat de H. Geest u wel zal leren.

Hier komt nog bij dat de vijand voortdurend rondom de zielen sluipt. Die zielen die hem ontgaan zijn en die zich inspannen om God te dienen, haat hij op eigen, bijzondere wijze. Hij doet alle mogelijke moeite om haar in verwarring te brengen. Hij wil voorkomen dat zij vruchten voortbrengen. Daarom valt hij op de bloesems aan, zo gauw die maar verschijnen. Iedere bloesem, die voortijdig afvalt, betekent een vrucht minder bij de oogst. Iedere goede gedachte, die men uit angst laat varen, elk goed verlangen, dat men uit vreesachtigheid terugdringt, zijn evenzoveel onvruchtbare bloesems. De duivel weet dat. Daarom wekt hij in de ziel die duizenderlei hinderlijke en verwarrende gevoelens op, dwaze ijdelheid, jaloerse lichtgeraaktheid, schichtig ongeduld, onberekenbare gulzigheid —, die alle een kwellende, verontrustende, verlamme, intimiderende invloed uitoefenen, en tenslotte zowel de aandacht van de geest als de toewijding van de wil gedeeltelijk afleiden.

De goede God zelf is nooit aanwezig in onrust of verwarring; aan deze tekenen zult ge steeds kunnen zien dat Hij er niet is. De duivel is o zo sluw als het er om gaat inwendige zielen te benadelen.

ONTLEDIGING VAN DE VERBEELDING

Een punt van eminent belang is de opvoeding van de verbeelding. De fantasie is het contactpunt tussen de hogere en lagere vermogens. Haar te leren beheersen is dus van het allerhoogste belang. Gemakkelijk gaat dat niet ... Geduld en veel tijd ...

Wij kunnen geen despotische macht uitoefenen over onze fantasie, doch slechts een die berust op handigheid. We moeten het handig met haar aanleggen. Haar goede en heilige beelden voorstellen; haar zo nodig aan zichzelf overlaten, doch met een waakzaam toezien oog. Langzaam maar zeker zal zij zich bij de andere vermogens aansluiten, wanneer deze door God in beslag zijn genomen.

Als algemene regel geldt het *Age quod agis*, Doe wat ge doet, der Ouden. De pas afsnijden aan nutteloos napekeren over gedane zaken, en aan bezorgdheid over wat men later zal doen. Zowel voor als na het werk moet men de indrukken die zich dan steeds aan ons opdringen kunnen overzien, regelen en beheersen. Men moet zich enkel en alleen houden aan de indruk van het werk, waarmee men bezig is, maar ook dán zonder daar dieper op in te gaan dan nodig is. In haar diepste wezen blijft de ziel al die tijd heel rustig met God verenigd.

Veel beelden toelaten in de fantasie betekent: de verwarring vergroten, de kracht van onze concentratie verdelen. Gedurende een bezigheid behoort men slechts één beeld in zijn fantasie te hebben: het beeld van dat, wat men aan het doen is. Bij de meditatie is het daarentegen beter, in plaats van de strijd aan te binden met de verstrooiingen, zich tot God te wenden, en met een krachtige impuls van de ziel recht op Hem af te gaan.

Zorg, dat uw geest bezig blijft, maar rustig en bedaard. Geef hem slechts van het beste koren te malen. Laat hem kalm aan werken.

De lectuur van nutteloze dingen maakt alleen maar dat de molens van onze fantasie voor niets draaien. Doch molens zijn er niet om te draaien, maar om te malen. De conclusie ligt voor de hand.

Om beter de harmonische verbindingstonen te kunnen beluisteren tussen een bepaalde op de voorgrond tredende gedachte en verschillende daarmee samenhangende ideeën, moet ge de klank van de hoofdgedachte verzwakken. Zeg bij uzelf: ik dik de zaak aan, ik overdrijf.

Luister niet naar het rumoer in uw ziel; dat is op zijn minst verloren tijd. Het is beter om dit maar op zijn beloop te laten. Probeer om enigszins te leven als de zielen die het lichaam hebben afgelegd. Eenwording van het topje van onze ziel met God. Wacht niet tot morgen met het afbreken van uw eigen bouwsels. Doe het direct.

Let bij al wat ge doet zorgvuldig op de bron van uw activiteit, op uw uitgangspunt, met dezelfde nauwgezetheid waarmee men toeziet bij het verleggen van wissels of het aanbrengen van fundamenten. Want als ge dit niet doet, dan bestaat de mogelijkheid, dat ge met veel geredeneer een heel bouwsel construeert op los zand, zonder stevige grondslag. Ge weet wel wat dan het gevolg is... Of het moest zijn dat de conclusies, waartoe ge uiteindelijk komt, u vanzelf reeds waarschuwen, dat ge op de verkeerde weg zijt.

Als ge rust, moet ge onverbiddelijk aan elke dromerij van uw fantasie de pas afsnijden, zodra ge ze bemerkt. We moeten zó getrouw zijn t.o.v. God, dat we ons slechts met Hem alleen willen bezig houden; Hij zal ons dan de genade schenken, om dat, wat we moeten doen, ook naar behoren te doen, en om de hangende problemen op te lossen.

Er zijn ogenblikken waarop „het draaien van de molen" maar heel moeilijk tot staan gebracht kan worden; dergelijke opdringerigheid van de fantasie moet men weten te verdragen. Er niet achteraan gaan jagen, maar zijn hogere vermogens heel rustig naar God toe keren. Dat is de meest veilige en zelfs de meest gemakkelijkste weg. Zorg dragen voor zijn gezondheid, matiging betrachten in lopen, schrijven enz., dat zijn voorname hulpmiddelen. Alles hangt samen in die arme menselijke machine.

Het is van veel belang alles te vermijden wat opjaagt, onrustig maakt en verwart. *Super guem requiescet Spiritus meus nisi super quietum et humilem.* Op wie zal Mijn Geest rusten, tenzij op de vreedzamen en ootmoedigen. We hebben de H. Geest zo nodig.

Bedenk dat onze fantasie juist daarom zo gecontroleerd en gevreesd moet worden, omdat zij zich niet per se en niet noodzakelijk vergist.

VERSTERVING VAN HET HART

Geef uw hart steeds meer aan Jezus. Wacht daarmee niet tot ge volmaakt zijt. Neen, schenk het Hem nu. Zoek uit eigen beweging geen enkele vertroosting. O.L. Heer, die u kent en een waakzaam oog op u houdt, zal u de nodige vertroostingen geven *in tempora opportuno*, op de juiste tijd.

God wil niet, dat gij er naar streeft bemind te worden en dat te weten. Hij zal u dit als toegift schenken, maar eerst dan, als ge er niet meer naar verlangt. In afwachting daarvan wilt Hij, dat ge Hem zoekt: Hem helemaal alleen, altijd, overal, in alles, vooral in vernederingen.

Zoekt nooit iets, wat ge kunt voelen: dat is niet solide genoeg. Wij bestaan uit een geestelijk en een zintuiglijk deel; doch dat, wat zich in dit zintuiglijk deel afspeelt, is van een veel lagere orde. Dat dient praktisch niet mee te tellen. God is geest. Alleen het geestelijke is dan ook van belang. Als de woorden, die gij tot Hem spreekt, u zelf koud laten, dan hindert dat niet. Ga gewoon door, want Hij is tevreden. Die sensitieve gevoelens moet men in het geestelijk leven veeleer duchten, omdat zij ons op een dwaalspoor brengen. Men verbeeldt zich dan, dat men deugd bezit. Men raakt gehecht aan die gevoelens, omdat zij zo aangenaam zijn. Vraag er niet om, verlang er niet naar. Zorg dat ge er nooit gehecht aan raakt. Sensitieve liefde is een gevolg van sensitieve kennis. Mocht gij toch kunnen inzien, welk een verschil er bestaat tussen de natuurlijke liefde, zelfs t.o.v. Jezus, en de bovennatuurlijke liefde, de echte *amor caritatis*!

Neem eens het geval, dat een ziel, zonder de genade te hebben ontvangen, de goede God tijdens Zijn verblijf op aarde zou hebben liefgehad enkel en alleen, omdat Hij schoon en goed is ... Dat is iets van een heel andere orde. We moeten het zinnelijke laten afsterven, uitbannen, om plaats te maken voor het geestelijke. Zie eens naar Sint Jan van het Kruis: hij verlangt niet alleen dat men de wereld van de zinnen verloochent, maar dat men zelfs, in de geestelijke ervaringen, afziet van het genot om het genot.

Hier op aarde bestaat er geen verhouding tussen ons kennen en ons beminnen. Het is hier zó, dat onze liefde voor iets verder kan gaan dan onze kennis van datzelfde voorwerp. Het moet ons voldoende zijn te weten, dat God oneindig beminnelijk is, en dat men Hem bemint door Zijn wil te volbrengen.

Wat de sensitieve liefde betreft, deze is bijkomstig, doch men kan zich O.L. Heer op een of andere manier voorstellen; dat hangt af van eenieders fantasie.

Wat de verstandelijke kennis betreft, hiervan zegt Joannes van het Kruis terecht, dat wij slechts heel grove ideeën over God hebben, doch zolang God ons Zijn licht niet instort, moeten we ons hiervan bedienen, ofschoon we heel goed weten, dat ze grof zijn. We zijn geen zuivere geesten.

AFSTAND DOEN VAN EIGEN WIL

Wij tonen aan O.L. Heer, dat wij Hem liefhebben, als wij van 's morgens tot 's avonds Zijn wil volbrengen, als wij dat goed doen, als we het doen uit geheel ons hart, niet enkel in grote lijnen, maar tot in de kleinste bijzonderheden.

Echte vriendschap wil zeggen: twee naturen en twee personen in. één enkele wil.

Ga voorwaarts met de ogen ten hemel gericht. Gehoorzaam in alle eenvoud, doch ook met verstandig overleg. Doe bovendien liever de wil van een ander dan uw eigen wil, zolang er tenminste van zonde geen sprake is. Niet de versterving valt ons het zwaarst, doch de gehoorzaamheid; dat prijs geven van de eigen wil ten koste van de wil van een ander. In welk een geheel ander licht zouden wij de gehoorzaamheid zien, als wij de wil van een ander zouden beschouwen als de wil van God!

Het gebeurt soms dat wij, geplaatst tegenover een klein offertje, Gods wil niet willen zien, omdat wij, als wij die zouden kennen, genoodzaakt zouden zijn hem ook te volbrengen. Daarom wenden wij ons gezicht af, om zo de band niet te zien, die de volmaaktheid en dat kleine offertje onafscheidelijk met elkaar verbindt.

Iedere avond opnieuw moeten wij onszelf een verwijt maken van ons verzet tegen de wil Gods, uit gebrek aan liefde, uit gebrek aan edelmoedigheid; en toch, een offer, dat wij verloren lieten gaan, blijft voor eeuwig verloren ... en misschien was het nog wel het begin van een hele aaneenschakeling van genaden, die nu verbroken is, omdat wij de eerste schakel niet hebben weten vast te grijpen. Getrouwheid in kleine dingen ten opzichte van een zo grote God zou voor ons het begin geweest zijn van veel verhevener gunsten. De H. Teresia van het Kind Jezus zei eens, dat zij zich niet kon herinneren God iets geweigerd te hebben sinds haar derde levensjaar.

Wees erg wantrouwig t.o.v. de redeneringen, waarop ge bouwt. Ze zijn niet het normale resultaat van verstandelijk nadenken, maar veeleer van uw eigen wil. Ge ziet de dingen niet altijd, zoals ze in de concrete werkelijkheid zijn; er zijn atomisch kleine nietigheden die u ontgaan. Dit tekort vult ge dan aan door een krachtig wilsbesluit: *sic volo, sic jubeo, sic pro ratione; voluntas*. Zo wil ik het, zo bepaal ik het; en de reden hiervoor: mijn wil. Dat dient ge te verbeteren.

Laat God niet doen, wat ge zelf kunt. Hij moet toch nog altijd het meeste doen.

Ik mag niets doen buiten de richtlijnen Gods om. Iedere keer dat ik binnen de perken van Gods Voorzienigheid gebleven ben, kwam er iets goeds tot stand. Iedere keer, dat ik er buiten gegaan ben, al was het ook maar een duim breed, en onder de best mogelijke voorwendsels, heb ik alles verknoeid en kwam het goede niet tot stand.

NEDERIGHEID

De ware vrede zult ge slechts vinden in de nederigheid. Houdt uzelf in alle oprechtheid voor onbeduidend t.o.v. God, en dit in steeds toenemende mate. Probeer dat tenminste eens: ge zult zien welke de resultaten zijn. Als ge er toe zou kunnen komen de vernedering en de tegenspraak lief te hebben — althans in de wil —, dan zou dat een grote stap zijn in de richting naar God. Aanvaard zonder meer en zonder bij uzelf of t.o.v. anderen daarover te morren de kleine vernederingen van iedere dag. Probeer het; alleen het begin kost moeite. De gewoonte hiervan zou diep in u kunnen vastgroeien. En als het zo ver zou komen, welk een geluk en welk een vrede!

Graag vernederd en voor niets geteld te worden, is een genade. Vraag deze genade onophoudelijk, doch in alle gemoedsrust.

Ongelijk bekennen komt praktisch hierop neer, dat wij weinig verliezen en veel winnen.

Aanvaard nederig, dat ge niet bij iedereen in de smaak valt: met het tegendeel te willen, zouden we het onmogelijke verlangen.

Pas op voor uw neiging om kritiek uit te oefenen en tegen anderen in te gaan uit een soort zelfbevestigingsdrang. Zet in alle eenvoud uw gevoelens uiteen, nauwkeurig, helder, kort; blijf verder rustig en bid.

Geef uw pogingen niet op, ook al slagen ze niet. O.L. Heer vraagt dat van u, om u te kunnen belonen voor uw moeite. Hij laat toe, dat uw pogen schijnbaar of in werkelijkheid geen succes heeft, om u nederig te maken. Gij hebt de vernedering nodig bij wijze van teugel. Hoe pijnlijker zij u valt, des te noodzakelijker is zij. Er is niets, dat ons zozeer geborgen houdt in God als de vernedering. En niets is zo vernederend voor ons als onze tekortkomingen.

Heb uw tekortkomingen lief. Zij vernederen u en zijn tevens het voor de hand liggende materiaal om er uw krachten op te beproeven. Maar verbeter ze dan ook. Denk aan het spreekwoord: „Wie zijn kinderen liefheeft, kastijdt ze wél". Vertaal het woordje „wel" niet door „hard". Neen, laat dit woordje zijn volledige betekenis behouden, d.i.: met mate, voorzichtigheid en kracht, niet met hardheid. Beschouw uw tekortkomingen als een onuitputtelijke mijn van vernederingen en verdiensten. Zo beschouwd, zou ik het zelfs jammer vinden, als ge geen fouten zou hebben.

Als iemand ons zou beoordelen precies zoals wij ons zelf beoordelen, zou dat erg pijnlijk voor ons zijn. En het zou nog erger zijn, als hij ons zijn oordeel ook zou mededelen. Niets valt ons zo zwaar, zelfs al zien wij onze eigen ellende goed in, als de blik van een medemens, die ons op onze juiste waarde weet te schatten en ons daarom minacht. Zoiets komt aan als een gloeiend ijzer, als een schroeiende brandwonde, want onze hoogmoed zit erg diep.

Er zijn zielen, die zich niet kunnen neerleggen bij een begane misslag en bij de minachting, die daarvan het gevolg is. Wat weten wij het toch handig aan te leggen met onze antwoorden op verwijtende woorden; en wat een voorzorgen leggen we niet aan de dag, om toch maar de geringste vernedering te ontgaan! Niets staat zozeer de inwendige vrede in de weg als juist dit. Hoe kan men in vrede leven, als men niet het minste gebrek aan respect kan verdragen.

Nooit zal God Zijn genaden kunnen schenken aan een ziel, die maar verstrikt blijft in die menselijke manier van denken, die zeer vaak nog onjuist is ook: dat staat gelijk met het streven naar iets, wat aan God is voorbehouden. Aan God alleen te behagen, dát moeten we nastreven, opdat Hij iedere dag met meer welgevallen op ons mag neerzien, in plaats van onze uiterste best te doen, dat andere mensen toch maar een goede dunk van ons mogen hebben; een dunk, die we zoeken te bevestigen, door zelfs met bovennatuurlijke genaden te koop te lopen. Ijdeltuiterij in het geestelijke is het ergste wat er is, en zij is een zeker bewijs van het feit, dat die genaden niet van God komen, of in elk geval, dat God ze ons niet meer schenken zal. Op die manier kunnen wij onmogelijk in zijn Koninkrijk binnengaan.

Het komt er op aan de nederigheid te beoefenen in die mate, waarin zij werkelijk in onze ziel aanwezig is; dát moet de basis zijn voor haar praktijk, haar ontplooiing, haar vastheid en ontwikkeling. We moeten eenvoudigweg slechts die woorden gebruiken, die de stand van zaken juist weergeven, ook al hebben die een vernedering tot gevolg. Bijvoorbeeld: Ge breekt aan tafel een glas. In plaats van te zeggen: „Wat ben ik toch onhandig; dat gebeurt me anders nooit", of, „Het glas gleed me uit mijn hand, en viel stuk", enz., moet ge eenvoudig zeggen: „Ik heb een glas gebroken", nederig, eenvoudig, met het oprechte verlangen, uw onhandigheid niet te verbloemen of te verbergen. Zeg in sommige gevallen helemaal niets, doch laat uw zwijgen de uitdrukking zijn van wat er in uw hart omgaat.

Probeer niet al te zeer gevoelens van nederigheid in U aan te kweken, doch „oefen U zelf" op de wijze, die we uiteengezet hebben; behalve wanneer ge onder „gevoelens" niet een zinnelijk ervaren verstaat, doch een gesteltnis van de ziel, een houding van de geest.

O, wat zouden we geschikt zijn om Gods genade te ontvangen, indien we juist en eerlijk wisten te oordelen over onszelf, en onze ware deugden zonder overdrijving wisten te erkennen en terug te brengen tot God; indien we onze fouten en ellenden eveneens juist en zonder overdrijving konden beoordelen, en ze konden zien in het licht van God. Hoogmoed zou dan onmogelijk zijn. De heiligen hebben in dat licht geleefd. Kleine fouten, waarvan wij zeggen dat het nietigheden zijn, kwamen hun voor als enorm groot, omdat zij een zeer hoge opvatting hadden van de heiligheid Gods en een diepe afkeer van de geringste onvolmaaktheid. En omdat zij op een buitengewone manier verlicht waren, was hunne nederigheid, vol als zij was van zelfverachting, voor hen een oorzaak van de diepste beschaming bij het zien van hun ellende, en deed zij hen oordelen uitspreken over zichzelf, die ons ontstellend voorkomen.

ZACHTMOEDIGHEID

De zachtmoedigheid is voor het beschouwende leven een van de meest belangrijke zedelijke deugden. Willen wij ons op het beschouwende leven toeleggen, dan is er een in- en uitwendige vrede nodig. De zachtmoedigheid kalmeert de gejaagdheid in onze ziel, en stelt ons in staat die kostbare vrede van binnen en naar buiten in stand te houden; zij maakt het gebed gemakkelijk: dat vertrouwelijke en intieme omgaan met God; zij maakt het ons mogelijk, de stem van O.L. Heer verstaan en te volgen.

We hebben een vermogen in ons binnenste, dat die geprikkeldheid en die houding van verzet in ons te weeg brengt, waardoor wij in staat zijn te vechten tegen een obstakel en te reageren op een bedreiging. Dat is goed en in zich geoorloofd; was dat vermogen er niet, we zouden niet in staat zijn om te trillen; de ziel zou zijn als een bevroren en levenloze stof; we zouden sensitief op geen enkel kwaad kunnen reageren, zelfs niet op de zonde. Deze neiging, die dus op zichzelf helemaal niet verkeerd is, wordt zo licht ongeregeld en is dan niet meer goed te keuren, nl. dan niet wanneer men zich opwindt over dingen, die het niet waard zijn of om redenen die verkeerd zijn. Dan ontstaat in de ziel een verlangen naar wraak. Als men ons dwars gezeten of gekwetst heeft, lijden wij daaronder, en omdat we te lijden hebben, zet zich diep in ons hart het heimelijke verlangen vast, om dat bij gelegenheid betaald te zetten.

Hiervoor moeten wij serieus op onze hoede zijn, want dit is het verkeerde element in de toorn; en dit is niet alleen in strijd met de liefde tot onze naaste, aan wie wij slechts goed mogen toewensen, doch vaak ook met de rechtvaardigheid. Dit terrein is glibberig; een volledige instemming met dit verlangen naar wraak kan, behalve als het over kleine dingen gaat, op doodzonde uitlopen. In een vrome ziel vindt dit heimelijke verlangen naar wraak nooit volledige instemming, doch ook hier is het uitermate storend: als een half bewuste dieptestroming kan het onze gehele activiteit beïnvloeden zonder dat wij het zelfs maar vermoeden.

Daarvandaan die steken, die spottende opmerkingen, die beminnelijke gelaatstrekken, die toch nog wel een druppeltje bitterheid in zich dragen ... En met welk een handigheid weet men het gunstige moment aan te grijpen, om te wonden, te bijten en te steken! Dat is allemaal niet goed; dat is in wezenlijke tegenspraak met de deugd van zachtmoedigheid en als zodanig met de intieme omgang met de goede God. Nooit zal een ziel, die een dergelijk verlangen naar wraak in zich draagt — en ik spreek hier niet eens van een echt hevig verlangen naar wraak, doch van dat haast verborgen verlangen, welks bestaan men in zijn hart nauwelijks erkennen wil nooit zal die ziel de vrede genieten.

Het is een zeer droevige geestelijke ongesteldheid, welke de volledige rust en de kalmte, die noodzakelijk is voor de beschouwing van God, in de weg staat.

De tweede en meest voorkomende vorm van gebrek, welke met de deugd van zachtmoedigheid in strijd komt, is het ongeduld, het kwade humeur. Ons oordeel heeft tegenspraak ondervonden, en vandaar geprikkeldheid, ontevredenheid, ontstemming. Het komt ons voor, alsof men ons iets van ons zelf, een geestelijk bezit, ontnemt; een bepaalde voorkeur, een of andere bijkomstigheid, die ons erg aanstond, een bepaald verlangen, dat wij tot het onze gemaakt hadden ... Er ontstaat in ons de behoefte, om dat ook uiterlijk te laten blijken, en vandaar schouderophalen, bitse of hautaine woorden, of een stuurs gezicht.

Juist dan moet de deugd van zachtmoedigheid ingrijpen, om die toornige hartstocht lam te leggen en geweld met geweld te keren; om te voorkomen, dat we uitwendig laten blijken, wat er in ons binnenste omgaat. Dan is zwijgen geboden. Geen woord zeggen. Zelfs geen van die woorden, die ons zo „ad rem”, zo gewettigd, voorkomen. Spreek U niet uit. Zwijg. Als ge dat kunt, spreek dan op een heel beheerste, heel beminnelijke toon. Kunt ge dat niet, zwijg dan om die vulkanische uitbarsting, die ge niet baas kunt, te verstikken, tot staan te brengen, in bedwang te houden.

Om zichzelf in het beschouwende leven aan God te kunnen geven, moet men meester zijn van zichzelf. Een ziel, die zichzelf geen tucht heeft kunnen leren, kan geen vrede hebben. Al naargelang de verschillende temperamenten heeft men meer of minder moeilijkheden, doch die onstuimige gemoedsbewegingen moeten door langdurige en volhardende inspanning bedwongen worden. Anders blijft men aan de gang met boos worden of boos zijn. Voortdurend bezig met dingen, die gezegd zijn, die gezegd moeten worden, of die men zou hebben kunnen zeggen, weet de arme ziel van geen ophouden meer. Het is een onontwarbaar kluwen; men is nauwelijks klaar, of het begint weer opnieuw. Het is onmogelijk, om zich in die tijd met God bezig te houden. Heel de tijd van het gebed gaat voorbij met die inwendige discussie met iemand, die ons gekwetst

heeft. En het is toch wel erg jammer, dat men zijn gebed verzuimt! Tenslotte zal men moeten zeggen: „Waarom heb ik toch zitten denken? Ik was ontevreden, misnoegd, ik heb niet gemediteerd, omdat ik die hartstocht niet heb weten te bedwingen, die diepe onderstroom, die alles heeft meegesleurd.”

LIEFDE VOOR HET KRUIS

Moest de Christus niet lijden en zo zijn glorie binnengaan?

Als wij op een echt concrete wijze de waarde van het lijden konden begrijpen, het lijden niet op zichzelf beschouwd, maar aanvaard uit liefde en in vereniging met Onze Heer, dan zouden wij bijna het gehele mysterie van het Christendom begrepen hebben. Het lijden is noodzakelijk voor ons arme schepselen, die door de erfzonde zo diep geschokt zijn en door onze eigen fouten die wanorde nog vermeerderd hebben. Het draagt dat wonderbare geheim van onze zuivering in zich, doordat het in een smartelijk proces onze vermogens tot hun oorspronkelijke zuiverheid terugbrengt. Ons leven is als een weefsel waaraan lang doch slecht geweven is, dat we moeten uitrafelen en helemaal opnieuw samenstellen; als een klomp klei, die in allerlei vormen is geboetseerd en van al deze vormen iets heeft overgehouden, welke overblijfselen geleidelijk aan moeten weggewerkt worden. Deze herschepping moet bewerkt worden met het vuur van de boetvaardigheid, van het berouw, de „dolorosa detestatio peccati”, een smartelijk betreuren van de bedreven zonden. Tegelijkertijd maakt het lijden ons ook sterk, mits het met liefde aanvaard wordt. Zo'n aanvaarding is immers niet mogelijk zonder een felle actie van onze wil. Al onze vermogens komen in opstand tegen die prikkel van het lijden, maar wij willen niet toestaan, dat zij eraan ontkomen, en een dergelijk ingrijpen maakt onze wil sterk, buigzaam, gewillig en gedwee in de hand van de goddelijke Wil, die opdracht geeft voor dit alles, en die zo aan onze wil iets teruggeeft van zijn oorspronkelijke gave kracht, welke de eerste mens tegelijk met de genade verloor.

Het eist veel wilskracht om op het aambeeld te blijven liggen terwijl het slagen regent; om zich niet los te maken van het kruis: *Christo confixus sum cruci*. Met Christus ben ik gekruisigd (Gal.2.19) . Uren lang moet men vastgenageld blijven als slachtoffer, zo lang als O.L. Heer het verlangt. God doet niet als onze chirurgen, die hun zieken verdoven. Hij past geen narcose toe. Integendeel, vaak laat Hij het lijden nog veel feller en veel smartelijker doordringen, tot in de diepste vezels van ons binnenste. Hij mag ons niet in slaap maken. Dat past niet. Jezus sliep ook niet op Zijn kruis. Ja, door een vrij wilsbesluit, in volledige overeenstemming met de goddelijke Wil, wilde Hij zelfs niet dat de vreugden van de zalige aanschouwing hun weerslag zouden hebben in Zijn zinnelijke vermogens. In dit opzicht bestond Zijn ziel a.h.w. uit twee werelden, die bijna gesloten waren voor elkaar. Zijn ziel leed geheel en al, en was toch geheel en al gelukkig. Jezus leed met heel Zijn ziel, Hij was de Man van smarten, en toch verloor Hij nooit de gelukzalige aanschouwing. Zich verheugen terwijl men lijdt en vernederd wordt, welk een mysterie, welk een realiteit! ... En zo gaat het toch met alle zielen, die Jezus roept tot de intimiteit met Zichzelf, te beginnen met Zijn allerheiligste Moeder, O.L.V. van Smarten.

Welke ziel heeft een groter intimiteit met God gekend dan onze zoete Moeder? Welke ziel heeft meer geleden? Zij, de zuivere, heeft zo veel geleden! En alle andere heiligen ... Deze genadevolle vreugde wordt slechts gesmaakt door hen, die de kelk tot de bodem toe leegdrinken. Als men er slechts even de lippen aanzet, vindt men niets dan bitterheid.

Heeft men de moed tot het einde toe door te zetten, — ook al moet men onderweg bezwijken, zoals de H. Teresia zegt —, dan komt men tot die innige omgang met God, en vloeit men over van vreugde.

Ongetwijfeld hebben wij wel eens ooit heldere verlichtingen gehad over het lijden, doch wanneer wij geconfronteerd worden met een bitter lijden, dat ons tegenstaat en dat wij tot elke prijs willen ontgaan, dan hebben wij heel onze geloofskracht nodig om onbewegelijk te blijven staan, zoals Jezus, met Jezus, voor Jezus. Meent ge, dat men lief kan hebben zo lang men niet geleden heeft? ... Hoeveel lijden zouden wij best kunnen verdragen, terwijl wij het uit lafhartigheid ontlopen, want onze natuur bezit een buitengewone vindingrijkheid als het erom gaat drogredenen te vinden, die per slot van rekening toch maar dienen, om ons zelf iets wijs te maken en langs het lijden heen te komen.

GEDULD

Geduld is de grote deugd van de opvoeders, en omdat wij voor een groot gedeelte de opvoeders zijn van

onzelf, moet ge in uw ziel de grootst mogelijke vrede handhaven. Gejaagdheid, verwarring en onrust leveren niets goeds op. Vermijd deze. De inwendige vrede is het allereerste goed. Als hij ontbreekt, worden alle andere goederen haast waardeloos. Is hij aanwezig, dan mag men alles verhoppen. *Da pacem Domine, Pax vobis.* Geef vrede, Heer; Vrede zij U.

Ongetwijfeld is het geduld geen deugd, die ons in de wieg wordt meegegeven. Wat dus te doen? Haar vragen aan de goede God. Hij zal ze ons geven, misschien druppelsgewijs, maar geven zal Hij ze. Dat is genoeg. Wanneer de beproeving lang duurt, valt het kruis ons zwaar. We zouden het graag kwijt willen zijn. Maar per slot van rekening, laten we eens aannemen, dat O.L. Heer ons zou verhoren, dan zouden we er ongetwijfeld aanstonds spijt van hebben. De stelregel van Sint Franciscus van Sales: „Niets vragen, niets weigeren", zou ons weer te binnen schieten. Wat we te doen hebben, dat is bidden om de genade van het geduld, anders niets; we moeten van de ene dag in de andere leven, van het ene ogenblik in het andere, zonder nog aan het lijden van het ogenblik het lijden van het verleden of het lijden van de toekomst toe te voegen. Onze arme ziel kan niet zoveel tegelijk dragen. Laten we medelijden met haar hebben.

Als uw vrede een beetje verstoord is, doe dan wat in uw vermogen is om hem weer te herstellen, maar kalmpjes aan, niet met geweld. Aldus moet ge beginnen.

Spreek niet, schrijf niet, doe niets tenzij het beslist noodzakelijke, zolang niet alles volledig in orde is in uw binnenste. Dat is de methode van de H. Vincentius a Paulo. Ge zult er wel bij varen.

GELOOF

God behagen, daar komt voor ons alles op aan. Al bezaten we ook alle rijkdommen van de wereld, al werden we ook door iedereen bewonderd, als we niet welgevallig zijn aan God, baten al die eerbewijzen en al die bewondering niets. Als Hij tevreden over ons is, als Hij ons graag komt bezoeken, graag rust in ons hart, als Hij Zich bij ons thuis voelt ... o, dan is alles gewonnen, dan tellen de dingen van deze wereld helemaal niet meer mee.

Onze grootste wijsheid zou moeten bestaan, in het zoeken van Gods welbehagen in alles, altijd, overal, steeds meer, zozeer dat Hij in verrukking raakte over de charme van onze ziel. Hoe moeten wij dit doen? Sint Paulus zegt het ons, of althans, hij doet ons een van de meest onmisbare middelen aan de hand: „Zonder geloof kan men onmogelijk behagen aan God".

Wil men de goede God gaan veroveren, dan moet men daarmee beginnen. Het geloof is de standvastige instemming van onze geest met het woord van God. Door het geloof onderwerpen wij onze geest, ons hart, onze wil. Wij belijden, dat God de waarheid zelf is, dat Hij waarachtig is, onfeilbaar, en dat doet Hem genoegen. Wij eren Hem. Een leermeester is tevreden als zijn leerlingen hem geloven, zelfs dán als zij niet begrijpen, wat hij zegt. Een vader vindt het fijn, dat zijn kinderen vertrouwen in hem stellen. En wat een verrijking van ons verstand, welk een delen in de ware kennis van God! Hij ziet, wij geloven.

Als een ziel, die waarlijk verlicht is door het geloof, zich te ruste legt in de armen van haar Vader, en in elk van die kleine plichten van het ogenblik de wil van God ziet, hoe zou die niet aan God behagen? Heel de dag door staat zij als het ware op de uitkijk, om Hem te ontdekken in die duizenderlei nietigheden, die talloze kleinigheden, welke haar leven uitmaken. We mogen gerust aannemen, dat zo'n ziel recht naar God gaat, naar God, verborgen onder de gedaante van die kleine plicht van liet ogenblik. Haar blik blijft niet staan bij de buitenkant van de schepselen, maar dringt door tot de hand, die alles vasthoudt, die alles bestuurt met zachtheid en kracht; de wereld is voor haar een doorschijnende sluier, elk ogenblik heeft zij contact met de wil van God. Hoe zou zo'n ziel niet behagen aan God?

Een ander voorbeeld. Het geloof leert ons, dat elke ziel, die in staat van genade is, de H. Drieëenheid in zich draagt. Wat doet nu een ziel die leeft uit het geloof? Als zij zich in gebed begeeft, zal zij recht naar het inwendig heiligdom gaan, waar God verborgen is en Zich aan haar geeft, naar de Drieëenheid, Die in haar woont. Zij zal haar God aanbidden, prijzen, beminnen, zij zal naar Hem luisteren en met Hem spreken; zij zal trachten, naar menselijke maat wel te verstaan, te delen in dat goddelijk leven: het Woord te zeggen met de Vader, de Geest van Liefde te ademen, die voortkomt uit Vader en Zoon, en met die H. Geest terug te keren bij de Vader en de Zoon. Zij zal zichzelf en de wereld vergeten, en bevrijd van de schepselen zich verheugen in dit samenzijn. Zij zal daar gaarne verblijven, slechts ongaarne zal zij er weggaan, ook al heeft zij soms helemaal niets ervaren; doch meestal zal zij verlicht, bemoedigd en versterkt heengaan. Zij heeft God weten te behagen.

Te weten, dat het geringste lijden, dat wij ondergaan, dat het minste gebed, dat wij zeggen, niet verloren kan gaan, welk een onvergelykelijke kracht voor onze wil betekent dit. Zie het verschil eens tussen een ziel met een middelmatig geloof en een andere, die overtuigd is van de waarde van het stilzwijgen; die gelooft in de krachtbaarheid van een leven van inkeer, in de mogelijkheid van een intieme vereniging met God, diep in het geheim, zonder pretentie of hoogmoed. In het eerste geval sleept men zich voort, in het tweede geval vliegt men vooruit en wordt de ziel steeds aangener aan God, omdat Hij geen behagen vindt in het feit, dat wij Zijn verlangens horen, doch wel dat wij ze ook uitvoeren. Willen wij aan de goede God behagen, laten we dan mensen van geloof zijn, van een simpel geloof, dat ons helemaal doordringt. Laten wij al wat ons overkomt beoordelen in het licht van het geloof, tegenslagen zowel als vreugden. Elke afwijking in het geestelijk leven komt voort uit een tekort aan de geest van geloof. Constateert men verslapping, een geringere mate van ingekeerdheid, minder verstorvenheid, minder edelmoedigheid in de dienst van God, dan is de geest van geloof verzwakt. Dan opnieuw beginnen met de fundamente. Werken aan de geest van geloof. In plaats dat wij ons laten leiden door het verstand alleen, en soms ook door de zinnelijkheid, moeten wij door ons geloof die indrukken van de zinnelijkheid in het rechte spoor brengen. Wanneer dat licht, dat met zijn stralen weet door te dringen tot de diepste vezels van ons hart, ons uiteindelijk helemaal heeft omgevormd, dan zal dat de triomf zijn van het geloof. Het geloof, levend gemaakt door de liefde, vormt ons zozeer om naar het beeld en de gelijkenis met Jezus, dat God Zijn Zoon in ons meent te zien.

DE HOOP DIE OVERGAVE OPROEPT

Waarom zouden wij in het diepste van ons hart niet een onoverwinnelijke hoop koesteren? De hele macht van God staat ons immers ten dienste om Hem zelf daarmee te kunnen veroveren.

Hoe minder rechten ik heb, des te meer redenen heb ik om te hopen. Ik verdien niets, daarom verhoop ik alles. Gij zijt goed, mijn God.

Ons ware geluk is gelegen in datgene wat God ons op dit ogenblik te doen of te lijden geeft: zoeken wij het elders, dan veroordelen wij onszelf, om het nooit te vinden. Een kinderlijke en vertrouwvoller overgave, dat is het, wat O.L. Heer van ons verlangt. Ban uit uw geest elke angstige bezorgdheid voor heden of de toekomst, dus alles wat de geest kan hinderen in het momentele bezig zijn met God. Vat de dingen niet te tragisch op, het is voldoende ze serieus te nemen. Over het algemeen zijn ze niet zo donker en ook niet zo licht als ze schijnen. Bewaar altijd het juiste midden. Wees indachtig, dat de Voorzienigheid alles *suaviter et fortiter*, met zachtheid en kracht, leidt, nu eens met de nadruk op het eerste woord, dan weer op het tweede. Doe zoals Zij: een beter voorbeeld kunnen we niet hebben.

Wat Uzelf betreft, neem de dingen, zoals ze zijn, zonder erop terug te komen. Laat het verleden over aan het verleden. Neem uw weg recht naar de plicht van het ogenblik.

Herhaal bij uzelf zonder ophouden dat woord van St. Paulus: „Alles werkt ten goede voor hen, die God liefhebben". Heb de goede God dus lief, of verlang er tenminste naar Hem lief te hebben, dat is genoeg. Bewaar de vrede.

Wij kunnen niets tenzij in afhankelijkheid van God. Het maakt ons geluk en onze grootheid uit alles van Hem te ontvangen. Ik zeg Hem vaak, dat ik gelukkig ben geen enkel recht te bezitten te Zijn opzichte, want, als ik dat wel had, zou ik niet zoveel aan Zijn Barmhartigheid verschuldigd zijn. Met verrukking denk ik eraan, dat Hij mij niets verschuldigd is. Als ik een of ander recht bezat, zou ik niet zo vermetel zijn, zou ik niet zo rustig zijn.

God zal u Zijn liefde schenken, maar misschien niet op de wijze, die gij u voorstelt. Het is veel eenvoudiger. Verwacht geen kostbaar blijk van liefde ... Hij zal u omvormen, maar geleidelijk aan. Houdt u niet bezig met allerlei beroerde dingen in de toekomst. Leef van de ene dag in de andere. Zoek uw geluk in datgene wat ge vandaag te doen of te lijden hebt. Het is werkelijk waar, dat uw geluk daarin verborgen ligt, ook al proeft ge het niet.

Houdt u er niet mee bezig het lijden, dat de goede God u overzendt, bij elkaar te tellen. Zo iets bezorgt u juist lijden. Breng de offers, die zich vandaag voordoen, doe morgen hetzelfde, enzovoorts.

Wil de volmaaktheid niet met één slag verkrijgen. Dat is niet de gewone manier, waarop God te werk gaat. Langzaam, geduldig, geleidelijk geworstel. Die inspanningen zullen vrucht dragen, omdat zij bewijzen zijn van liefde tot O.L. Heer. Zij zullen dit beetje na beetje, druppel na druppel doen. Laat u niet ontmoedigen door de omvangrijkheid van dit werk. Men doet niet goed wanneer men zichzelf gaat opjagen onder voorwendsel, dat er

nog veel te doen is.

DE LIEFDE

Vraag aan de H. Teresia van het Kind Jezus de eenvoudige, vertrouwelijke, edelmoedige liefde, die glimlacht tot de goede God. Dit is een speciale genade van haar. Welk een offerzin en welk een liefde zonder zinnelijke vertroosting! Bid haar, dat zij u leert God lief te hebben in vol vertrouwen op en in totale overgave aan de zoete wil van de Vader.

Sint Franciscus van Sales zegt, dat men om O.L. Heer te leren beminnen men niets anders te doen heeft dan Hem metterdaad te beminnen. In afwachting van de liefde tot God moet men maar doen, alsof men ze al heeft. Ik heb U lief, o mijn God, maar niet genoeg. Uw Liefde is jaloers, zij wil ons hart geheel en al in beslag nemen. Om mijn hart volledig aan U te doen toebehoren zouden al zijn bewegingen, al zijn strevingen, zelfs de allerdiepste, geen andere oorsprong en geen ander doel moeten hebben dan U. Heel mijn streefvermogen, niet alleen in zoverre het geestelijk is, maar ook in zoverre het zinnelijk is, zou slechts op U alleen gericht moeten zijn. In één woord, de aantrekkelijkheid van Uw oneindige schoonheid zou mijn hart absoluut moeten beheersen. Mijn God, wanneer zal mijn hele wezen eindelijk onderworpen zijn aan de heerschappij van Uw liefde?

De liefde van een inwendige ziel is een getrouwe liefde. Haar hart behoort voor altijd geheel en al aan God toe. God mag zich verborgen houden, het mag zelfs de schijn hebben, dat Hij de ziel versmaadt, veracht, van zich af stoot; toch houdt deze niet op, God lief te hebben. Hij is en blijft God en h  ar God. Hij is en blijft alle genegenheid en liefde overwaardig. Deze overweging is voor de ziel genoeg. Zij zal misschien de angel van een mysterieuze angst voelen binnendringen tot in haar diepste binnenste: Word ik door God bemind? Doch zij staat meteen klaar met haar antwoord. Hoe Gods houding ten haren opzichte ook mag zijn, zij weet dat zij Hem moet beminnen, altijd beminnen, steeds meer en meer beminnen. Nogmaals, dit is haar genoeg. Zij legt zich dan toe op de liefde, meer dan ooit. Het meest kenmerkende voor de getrouweheid van Uw bruid, o mijn God, is de absolute kalmte, die zij behoudt in alle omstandigheden, waarin Gij haar plaatst, en in elke zielstoestand, waarin Gij wilt dat zij zich bevindt. Zij weet, dat Gij het zo hebben wilt; meer verlangt zij niet. Zij blijft, waar zij is, zo lang als het U behaagt. Zij blijft roerloos als een duif, en wacht af. In deze eenzame afwachting zingt zij haar zoete lied. Dit lied is altijd hetzelfde. Een paar woorden, een paar noten, dat is alles. Maar hoe aangenaam is dit nooit ophoudende liefdeslied aan Uw hart! Wat voor seizoen het ook moge zijn, welk weer het binnen of buiten ook zij, niets kan deze woorden onderbreken: „Mijn God ik bemin U. Gij zijt de God van mijn hart! Mijn God en mijn Al ...”.

IN CHRISTUS BLIJVEN

Blijf in mij

Blijf in mij door in uw hart voortdurend aan Mij te denken en naar Mij te kijken. Leef in Mij. Voedt u met Mij. Probeer Mij te leren kennen, niet alleen van buiten af, maar ook van binnen uit. Lees tot in de bodem van Mijn Hart. Word niet moede hiermee bezig te zijn. Laat dit uw enige bezigheid zijn, de totale inhoud van uw leven. Blijf in Mijn Hart als bij de bron van alle licht, van alle kracht en vreugde. Laat uwe gehechtheid aan Mij sterk zijn door de liefde. Dan zult ge sterk en krachtig zijn door Mijn kracht en Mijne sterkte. Niets zal u dan kunnen verontrusten of gejaagd maken, tenzij slechts heel oppervlakkig; en vooral, niets zal ons dan van elkaar kunnen scheiden, tenzij de zonde. Doch als deze u bedreigt, dringt u dan nog dichter tegen Mij aan door een edelmoediger en vuriger liefde. Verre van u te schaden, zal die beproeving dan slechts bijdragen tot versterking van onze intimiteit.

En ik in U

Hoe is de aard van Uw verblijf in ons, o Jezus?

Ik ben in u als een vriend bij zijn vriend, als een gast bij zijn gastheer. Ik heb Mij meester gemaakt van uw hart. Iedere genegenheid, welke daarin aanwezig was naast die jegens Mij, heb Ik eruit verdreven. Het behoort aan Mij; voor Mij klopt het onophoudelijk. Ik breng het in beweging. Ik ben het gewicht, waardoor het meegetrokken wordt, de kracht, die het aandrijft, het licht waardoor het verlicht wordt, en Ik ben het, die de weg aanduidt, waarop het moet voortgaan. Ik heb het op geestelijke wijze veranderd in Mijn Hart. Het bemint,

hetgeen Ik bemin; het verafschuwt, hetgeen Ik verafschuw. Wat Ik wil, dat wil het ook. Het behoort Mij toe als Mijn eigen Hart, en dit iedere dag iets meer of minder innig. Ik ben dus in u aanwezig op de meest intieme wijze. In een zeer, reële zin ben ik meer Uzelf dan gij, vanwege de liefde, die u in Mij heeft omgevormd. Mijn Apostel zegt: *Vivo jam non ego ...* Ik zelf leef niet meer (Gal.2,20). Zo is het precies. Of dat andere woord: *Qui adhaeret Domino, unus spiritus est ...* Hij die de Heer aanhangt, is èèn geest met Hem (I.Cor.6,17). Een enkele geest, derhalve ook een enkel hart, en dit, zo ge wilt, voor immer.

ONDER GODS OGEN

Uw blik. o mijn God, is niet alleen aangenaam, hij is ook een weldaad. Hij vindt ons niet beminnenswaardig, neen hij maakt ons beminnenswaardig. Of Gij nu liefdevol op ons neerziet, of ons scheidt en daarna verrijkt, dat is allemaal een en hetzelfde voor U, o mijn God! Dat Gij U gewaardigen Uw blikken te doen uitgaan naar mijn ziel en ze liefdevol op haar doen rusten ... Niets doet me zo goed als mij steeds op die wijze onder Uw ogen te weten. Me dunkt, dat ik de diepste eerbied en de nederigste bescheidenheid aan de dag moet leggen. Doch ook, welk een licht zal ik niet in Uw blik vinden! Dat licht verlicht geheel mijn weg. Dat licht maakt mij de werkelijke waarde van de dingen duidelijk, n.l. of zij hindernissen of hulpmiddelen voor mij zijn. Dat licht stelt mij in staat op mijn beurt aan andere mensen het licht te brengen. Zonder dat licht zou ik slechts duisternis zijn. O ogen van mijn God, ik zou voor altijd in U willen staren.

Uw blik, o mijn God, is niet iets, dat aan de buitenkant van de ziel blijft; neen, hij is in de ziel, heel diep. De ziel voelt zich a.h.w. in heel haar wezen van die blik doordrongen. Dat is echt waar. Die blik, dat zijt Gij zelf, o mijn God, zoals Gij leeft in de ziel en haar Uw licht schenkt met betrekking tot U zelf, met betrekking tot de ziel zelf, met betrekking tot alle dingen. Zij is zich die inwendige verlichting bewust. Zij is als een zeer zuiver kristal, dat rechtstreeks aan de zon is blootgesteld en doordrongen wordt van haar lichtende stralen, en zich daar tevens bewust van is. Dit is echter maar een zeer zwakke vergelijking. De ziel is geest. God is geest. Niets kan ons een juist denkbeeld geven van de verlichting, die er plaats heeft, als God in de ziel binnendringt en haar vervult met Zichzelf. Hij, de waarheid zelf! Gelukkig de ziel, die zonder smet of vlek is en door de Goddelijke stralen ten volle verlicht kan worden! Het is zo zoet God aldus in zichzelf te zien. Dat is reeds een stukje hemel.

IN DE SCHADUW VAN DE EUCHARISTIE

De inwendige ziel, overgelukkig, dat zij door Jezus Christus zo innig bemind wordt, wil Hem op haar beurt blijk geven van haar liefde

Zij weet, dat Hij voortaan in het Tabernakel woont. En iedere avond trekt zij zich, door liefde gekweld, daar terug om te aanbidden, te prijzen, te verzuchten, te lijden, te bidden en te beminnen, heel dicht bij Hem, in de stilte van haar hart.

De inwendig ziel treedt in zichzelf, sluit de poort van het heiligdom en blijft alleen, heel alleen met God. Dat is een echte samenspraak, ja nog meer, n.l. een goddelijk samenzijn van twee harten. Het komt de ziel voor, en zo is het ook inderdaad, dat zij slechts één ding meer te doen heeft: alleen lief te hebben. Uren aan een stuk bemint zij zonder moe te worden. Als het haar mogelijk was, zou zij altijd daar blijven, om voor immer lief te hebben. Terwijl de inwendige ziel zich zo met Jezus onderhoudt aan de voet van het tabernakel, komen haar bezigheden van de voorbije dag haar weer voor de geest. Zij vraagt zich af of alles goed is geweest. Zij merkt tekorten op, die haar bij haar bezigheden zelf ontgaan zijn. Dit of dat woord is niet goed geweest, dit of dat ingrijpen was niet zoals het behoorde, dat lijden of die tegenspraak heeft zij niet terstond en met vreugde aanvaard. Zij ziet dan, dat zij niet geheel welgevallig is in de ogen van haar beminde Verlosser. Er bevinden zich kleine vlekken op haar handen en gezicht. Daar lijdt zij onder, vooral om Hem: Hij verdiende beter bemind en beter gediend te worden. Tranen van spijt wellen haar op uit het hart en komen haar in de ogen. Zij begrijpt dat zij, om het weer goed te maken, nog veel meer moet beminnen. Onder deze prikkel van de smart wordt haar liefde voor Jezus levendiger, sterker en vuriger dan ooit; de vlam van die liefde heeft een zuiverende werking. Zoals vuur de geringste roestsporen doet verdwijnen, zo vaagt de liefdegloed de minste onvolmaaktheden weg. De inwendige ziel weet dit heel goed, en zij is er erg blij om. Zij voelt hoe de volmaakte vrede a.h.w. opnieuw in haar diepste binnenste hersteld wordt.

Bestaat er voor de inwendige ziel iets zoeters dan de schaduw van Jezus' Hostie? Daar wil de bruid gaan rusten,

daar ook wacht Jezus op haar. Monstrans en tabernakel werpen beide een geestelijke schaduw af. Niet allen zien deze schaduw, en niet allen zoeken daarin een schuilplaats. Doch zij, die daarin weten door te dringen, rusten er met veel genoegen. In stilte en vrede voeden zij zich met een allerzoetste vrucht; eten zij een voedzaam brood, Jezus Christus zelf. En geleidelijk aan worden zij omgevormd in dat goddelijk voedsel. Zij ondergaan een omvorming, en wel een omvorming in Jezus. Hun uiterlijk blijft geheel of nagenoeg hetzelfde, doch het diepere, het meest innerlijke in hen wordt geheel anders. Hij denkt, Hij spreekt, Hij werkt door hen. Bestaat er voor de ziel iets heerlijkers dan zich zo te zien omgevormd in haar Verlosser, en wel dank zij de schaduw van de Hostie.

ONZE MOEDER MARIA

Maria is werkelijk onze Moeder. Zij schenkt ons het leven, zij beschermt en verdedigt het. Haar moederlijke taak bestaat vooral hierin, dat zij Jezus in ons het leven schenkt. Zij kan Jezus slechts schenken aan hem, die daarop is voorbereid, doch deze voorbereiding bewerkt zij juist zelf. Die uitwendige overdracht van de kleine Jezus, een gunst zo vaak te beurt gevallen aan de Heiligen, is slechts een symbool van die waarachtige schenking. Wat had zo'n geste, hoe heerlijk ook, anders voor zin gehad, als ze slechts louter in de uitwendige orde gebleven zou zijn?

Laten we de H. Maagd beschouwen als de Moeder van ieder van ons in het bijzonder, laten we tot haar spreken als tot een levende persoon. In deze graad van vertrouwelijkheid met Haar bestaan er oneindig veel nuances, zoals we die aantreffen bij de Heiligen; men kan Haar op verschillende wijzen toebehoren.

Maria is uw Moeder. Doe al uw werkzaamheden door de kracht van haar genade, in haar beminnelijk gezelschap en onder haar milde invloed. Stel uw gedachten van de aanvang hierop in, en zie af van uw eigen manier van denken en willen om deze van haar over te nemen. Probeer dat. Houd vol. Bid Maria u aan Jezus, en Jezus aan u te geven.

Wij doen zeer goed als wij de innerlijke gevoelens van onze Heer en van de H. Maagd aan God opdragen, doch zonder deze tot in de finesses te willen ontleden, want wij weten daar toch niet alles van.

Als ge moe zijt, ga dan heel eenvoudig uitrusten bij u'w hemelse Moeder. Leef onder de ogen van de Meester en van Zijn allerheiligste Moeder. Vertrouw op hunne liefde jegens u; ge moet hun dit ook dikwijls en gaarne zeggen.

Ons hart, dat sterk moet zijn, moet toch mild blijven. Tegelijkertijd sterk en zacht zijn: kracht en zachtheid, tederheid en vastberadenheid kan men niet mathematisch tegen elkaar afwegen. Dat is echt een kunst. De H. Maagd bezat deze. Zij wist dat de liefde tot uiting komt in het offer, in de werken, en dat het beste bewijs van liefde, dat wij God en de zielen kunnen geven, bestaat in de opoffering van onszelf.

Men kan er alleen maar op vooruitgaan als men zijn devotie tot Maria ontwikkelt. Wat is zij een prachtig voorbeeld en een goede Moeder! Aan niets in deze wereld is zij gehecht. Zij is geheel omgevormd in Jezus en door Jezus, die Haar Zijn deugden en Zijn leven mededeelt. En dit leven is een leven dat *geheel in God verborgen is*. God alleen wil en ziet zij slechts. Elk ogenblik gaat haar ziel naar Hem uit en ademt zij Hem. Zij maakt eigenlijk slechts een geheel met Hem uit. *Qui adhaeret Domino, unus spiritus est*, wie de Heer aanhangt, is slechts één geest met Hem. God leeft in haar. Zij leeft in God. Het is zo waarachtig. Het is zo verborgen.

CHRISTUS VINDEN IN ZIJN VRIENDEN

Er zijn, ook in onze dagen, heiligen op aarde, en Gij, o Jezus, leeft in hen. Hun ogen zijn als Uwe ogen; hun blik is als Uw blik; hun hart als Uw Hart. Het doet een mens goed op zijn weg een andere U te ontmoeten. Men is alleen al gelukkig als men hem ziet en zich in zijn nabijheid bevindt. Doch wat dan te zeggen van een intieme omgang met hem! Hij spreekt weinig. Hij luistert graag. En vooral, hij bemint veel. Dat begrijpt men, dat voelt men aan. In zijn gezelschap voelt men de behoefte te zwijgen, in zich zelf te keren en te bidden. Het is hem niet om zichzelf begonnen, maar om U. Hij is aanwezig, doch men vergeet hem bijna, zoals hij zichzelf vergeet. Want hij doet ons niet alleen denken aan U, hij brengt ons ook nader tot U, verenigt ons met U. Die genade heeft hij. Het lijkt alsof er een geheimzinnige kracht van zijn hart uitgaat, die het onze opheft en het voert tot in Uw goddelijk Hart. Men begint er iets van te begrijpen, wat het zeggen wil, U lief te hebben, en hoe zoet het is dat te doen in vereniging met de heiligen.

Wat de blik van hen, die U liefhebben zo bekoorlijk maakt, dat is zijn zuiverheid en verrukkelijke eenvoud. Hij is helder, klaar, lichtend. Hij heeft niets zinnelijks en richt zich niet op het zinnelijke, hij kent het niet. Niet alleen dat hij er niet naar kijkt, neen, hij ziet het zelfs niet. Men merkt dat, en als men zich werkelijk tot de volmaaktheid voelt aangetrokken, dan is men daar verheugd over. Die blik doet ons goed. Men zou haast zeggen dat hij iets van zijn zuiverheid mededeelt. Men voelt zich omhoog geheven, veredeld, bevrijd, en als vergeestelijkt. Nooit vermoede horizonnen rijzen plotseling voor ons op. Hoezeer vormt de liefde Gods alles om! O, die liefde, wie zal ze ons geven? Die echte vrijheid, wie zal haar ons terugschonken? Met hoe vurig verlangen verwachten wij dit van Uw goedheid, o mijn God!

DE GEEST VAN GEBED

Het gebed is volgens de H. Teresia „een vertrouwelijke omgang tussen vrienden, waarin de ziel zich met God onderhoudt en niet moe wordt steeds opnieuw te zeggen, hoe lief ze Hem heeft, door Wie zij zich bemind weet". In een gesprek onder vier ogen tot God zeggen, dat ge Hem liefhebt, dat is bidden. Ons verstand zal dan met grote helderheid inzien, dat niets opweegt tegen de géést van gebed, die blijvende neiging van heel de ziel, van hart, verstand en wil, om zich met God te onderhouden.

Men kent de goede God zo slecht. En beminnen doet men Hem nog minder. In dit intieme gesprek wordt het hart aangegrepen door een sterke en diepe genegenheid jegens Hem, een genegenheid die steeds groeit. Uw enige zorg moet zijn met Hem alleen te verkeren.

Alles moet U spreken over Hem: de zandkorrel onder uw voeten, de stromende beek, de bloem, die voor uw ogen ontluikt, de zingende vogels, de sterren, die 's avonds flonkeren aan de hemel, het lijden, de vreugde, een bevel. Alles moet U doen denken aan Hem, opvoeren tot Hem. Overal moet ge Hem zien. Hij heeft immers de hand in alles. Ook U houdt Hij in de hand. Hij omringt U van alle kanten. Hij doordringt U. Hij zet het scheppingswerk voort, ook U blijft Hij scheppen. Doch bovenal, Hij woont in het diepste van uw hart door de genade.

Hij stelt er Zich niet tevreden mee, ons tot Zijn kinderen te maken, Hij wil ook heel vertrouwelijk met ons leven. Hij is aanwezig, diep in ons binnenste, opdat ons hart Hem kan beminnen, zoals men iemand lief heeft, die echt bij ons is. Heel uw streven moet erop gericht zijn met uw verstand door te dringen in Gods innerlijk, om Hem niet alleen te leren kennen in Zijn werken, doch ook, voor zover mogelijk, in Zijn Wezen, en om Hem door ingekeerdheid en stilte de gelegenheid te geven, U de ogen te openen en tot U te spreken. Laat Hem U onderrichten. O, doe dat, want Hij zegt toch tot U: „Ik ben de Rijkdom, de Barmhartigheid en de Wijsheid. Ik ben het Goede, de Waarheid, het Leven, de Schoonheid, de Goedheid, de Liefde. Ik ben Alles, en Wij drieën zijn dit alles in de meest volmaakte innigheid, niets onderscheidt ons van elkaar, tenzij de betrekkingen, die onze oorsprong en daarmee onze zelfstandigheid aangeven".

Laat uw hart dan opengaan in liefde. Het is iets mysterieus, die goddelijke liefde. Wij kunnen haar aan onszelf niet geven, doch de goede God stort haar uit in de zwijgzame ziel, in de ziel van het gebed. Ongetwijfeld zijn we ons deze liefde niet altijd bewust, en evenmin voelen wij haar altijd, doch hoe werkelijk is ze niettemin! En alles wil zij richten, alles overmeesteren; altijd is zij er, als een rood puntje, een vonk! Het is dit vuursprankeltje, waarover Sint Jan van het Kruis spreekt, en dat in de ziel neervalt, haar ontsteekt en in een geweldige gloed zet. Gij moet op zoek gaan naar God, Hem roepen, Hem nalopen, Hem voortdurend zeggen van 's morgens tot 's avonds, en als ge wakker zijt van 's avonds tot 's morgens: „Mijn God, waar zijt Gij? Geef U aan mij, ik verlang naar U, ik roep om U, ik zoek U, ik heb behoefte aan U. Gij hebt mij niet nodig om gelukkig te zijn, maar ik evenwel ben niet gelukkig zonder U. Mijn hart „is geschapen voor U, en onrustig is het, totdat het rust in U". Als het er zich rekenschap van geeft dat het U niet bemint, dat het U niet tenvolle bezit, dan lijdt het daaronder".

De geest van gebed bestaat hierin, dat er een onafgebroken uitwisseling plaats heeft van kennis en liefde, van hoofd tot hoofd, van hart tot hart. Bestaat er een schoner leven dan dit? Daarom toch trekt gij U terug uit de wereld en wordt U het stilzwijgen opgelegd. Wie in verstrooiing geraakt door het lawaai van buiten, hoort de

stem in zijn binnenste niet; dat is onmogelijk. Wat is het stilzwijgen toch kostbaar, gezien de vrijheid, die het de ziel geeft om naar God te luisteren, met Hem te spreken, Hem te beschouwen; hoe noodzakelijk is het, en hoe goed behoort gij het te beoefenen! Stel U niet tevreden met het bewaren van de uitwendige stilte, doch verzeker U ook van de inwendige. Breng uw fantasie tot zwijgen; ze neemt U immers zo in beslag, en doet U bezorgd zijn voor alles wat ge nog te doen hebt; laat dat alles schieten. Ontdoe uw hart van de duizenderlei onnutte nietigheden, die het overstelpen.

Breng alles ten offer, dan zult ge vrij zijn. Per slot van rekening zal uw liefde toenemen en zich noodzakelijkerwijze richten op de goede God, indien ge Uzelf niet meer liefhebt. De liefde zal U omhoog brengen en voeren tot de vereniging. Uw leven zal een leven van gebed zijn, dat wil zeggen, een leven, waarin de innige omgang met God intenser wordt naarmate Hij meer door U bemind wordt. Zoek niets anders. Laat uw leven één voortdurende retraite zijn: volg hierin de H. Maagd na. Wat deed zij haar hele leven anders, dan zich onderhouden met de Drieëenheid. Zij leefde alleen voor haar Jezus, haar gedachten gingen slechts uit naar haar Jezus, haar God en haar Zoon.

Zij was ook waarachtig de bruid van het Hooglied. Haar leven was bidden; men kan zelfs zeggen dat zij biddend gestorven is. Een ziel, die houdt van het gebed, keert in zichzelf, zondert zich af, trekt zich terug, versterft zich, verloochent zichzelf om God te vinden; en van de andere kant deelt zij God ook mede. Een stralend lichtpunt geeft licht, een energiebron straalt kracht uit, een haard van liefde zet in vuur en vlam. Gij moet U niet ongerust maken en nazoeken, hoe dit geschiedt. Door het feit zelf dat ge een mens van gebed zijt mag ge U rekenen tot die waarlijk verstorven en apostolische zielen, die een beetje meer kennis van God, een beetje meer liefde op aarde verspreiden.

DE LIEFDE TOT DE NAASTE

Zonder de goedheid, die een gevolg is van de liefde, kan er geen troost bestaan. Als wij iemand zouden ontmoeten, die het lijden niet kent, dan zou hij onze smarten niet begrijpen; de dingen, die we hem toevertrouwen, vervelen hem, wij voelen, dat ons lijden niet gedeeld wordt. Als het iemand is, die zelf in lijden verkeert, legt hij de nadruk op zijn eigen lijden; alleen de waarlijk liefdevolle zielen delen het lijden van anderen. Zij zoeken niet naar iets wat troost brengt, maar, zoals Sint Paulus zegt, zij worden alles voor allen.

Ondanks onze goede wil doen wij elkander leed, kwetsen en krenken wij elkaar zonder het te willen, maar daarom niet minder echt: *In multis offendimus omnes*, Allen zondigen wij op vele punten (Jac.3,2). Er wordt een grote kracht vereist, om zich op te offeren voor het welzijn van zijn broeders, om zijn eigen kruis en dat van anderen te dragen. Sterkte wordt er van ons gevraagd om voortdurend en uit geheel onze kracht en onze medebroeders en God lief te hebben. Wanneer wij ijverige pogingen in het werk stellen, om door veelvuldige acten van liefde een zuiverder mening te verwerven, een inniger medeleven met anderen, en een edelmoedigheid, die niet door illusies gevoed wordt maar door offers, groot en klein, dan zal ons hart meer en meer gaan gelijken op het hart van de Allerzalgste Maagd Maria.

Wat wij waard zijn blijkt voor alles en boven alles door de gesteltenis van ons hart. „Op het einde van ons leven zullen wij geoordeeld worden naar onze liefde". God zal ons dan vragen, hoe wij dat vermogen om te beminnen hebben gebruikt. Want wat ons tenslotte classificeert, dat is niet het verstand doch de liefde. Wanneer wij ons hele leven lang al onze krachten inspannen om te trachten ons hart soepel te maken, vol mildheid en voorkomendheid, zal ons liefdesvermogen sterk worden, fors, in staat om de zwaarste kruisen te dragen. Er op uit zijn aan allen in alles genoeg te doen. Alle mogelijke kleine diensten bewijzen. Nadenken alvorens te spreken en te handelen, teneinde te vermijden, wat men noemt de projectie van zijn eigen ik op het ik van anderen, dit vertroebelt de blik.

Werk aan het verminderen van uw gebreken, of ze nu echt zijn of niet, en breng uw goede hoedanigheden tot ontwikkeling. Aldus zult ge een juiste kijk op de dingen verkrijgen, d.w.z. de kijk van God zelf. „Heer, maak dat ik zie, zoals Gij ziet, opdat ik bemin zoals Gij bemint".

Bezie alles door de bril van de liefde. Jammer is het als er daardoor soms een kleine, werkelijke dwaling begaan wordt, doch het kwaad, dat daaruit voortkomt, zal nooit veel invloed hebben.

Steeds trachten de goede bedoelingen bij anderen te ontdekken. Het is veel beter zich hierin te vergissen dan in het tegenovergestelde!

Elke vergelijking kan hatelijk worden, als men zich verplicht ziet een van de beide termen op te geven. Vergelijk daarom niet. Kies voor Uzelf de allerlaatste plaats zonder te piekeren over de plaats en de waarde van anderen.

Ga niet redetwisten als ge ziet, dat dit niets goeds zal uithalen. Zijt het met elkaar eens, wat edelmoedigheid en bovennatuurlijkheid betreft. Kleine toeschietelijkheid kan een groot goed tengevolge hebben, vooral tegenover zielen, die een groot ideaal voor ogen hebben, zonder dit ideaal steeds op dezelfde wijze te zien. *Dilatentur spatia caritatis* (Sint Augustinus): „De liefde verruimt de harten" en maakt ze wijd. Tracht consequent te zijn in uw gedachten, en vervolgens ook in uw levenswijze. Maar om ook X en IJ consequent in hun gedachten te doen zijn moet ge maar aan O.L. Heer overlaten. Bid tot Hem en bewaar de vrede.

Liefdevolle oordelen komen zeer dikwijls de waarheid het meest nabij. Het beste zou zijn helemaal niet te oordelen, ook inwendig niet, of, als we het wel doen, te oordelen met een echte lankmoedigheid.

Probeer te ontdekken wat er waar is in de beweringen van anderen, alvorens ge enige reserve gaat maken! Oefen slechts dán kritiek uit, en maak slechts dán aanmerkingen, als het U erg zwaar valt dit te doen. En zelfs dan nog moet men zich zekerheid verschaffen of er ook wel enig resultaat te verwachten is; zo dit niet te verwachten is, dan moet men er voor het ogenblik vanaf zien.

Men moet bij iedereen de indruk wekken, dat men een hoog denkbeeld van hem heeft. Houd Uzelf zoveel mogelijk op de achtergrond, doch zonder dat dit al te zeer in het oog loopt. Schuif anderen naar voren. Geef hun de gelegenheid om te spreken, toon belangstelling voor wat zij te zeggen hebben.

Onze ijver moet vurig zijn, doch verstandig. Als men constateert, dat hij hartstochtelijk is, dan moet men hem matigen, want hij wordt blind naarmate hij hartstochtelijk is ... Dat leert ons het gezond verstand en de ervaring. Blijf niet stilstaan bij de „tweede oorzaken", bij hunne handelingen of bedoelingen, maar zie hoog daarboven de goede God, die van U nederigheid, geduld en liefde vraagt.

We moeten steeds goed onderscheid weten te maken tussen objectief en subjectief, tussen de uitwendige daad en de inwendige bedoeling. Welnu, de verantwoordelijkheid die aan de daad voorafgaat — geheel op zichzelf beschouwd —, dat is het juist wat iedereen beoogt en ziet op het moment waar het op aankomt, en deze verantwoordelijkheid is slechts aan God alleen in waarheid bekend. Men is dan reeds geoordeeld, doch door Hem alleen. Dit moet men onophoudelijk bij zichzelf herhalen, opdat wij datgene wat in het praktische leven van anderen soms niet schijnt te kloppen, kunnen begrijpen, of toch tenminste verdragen.

De ziel met een echt inwendig leven drijft nooit de spot met personen of zaken. Zij ziet de gebreken van de mensen niet, noch de zwakke zijden van het leven, of, als zij ze wel ziet, dikt zij ze niet aan met een ironisch of boosaardig lachje. Ongetwijfeld moet zij soms glimlachen, doch dan is dit een milde, welwillende, vriendelijke glimlach. Zij spreekt gewoonlijk op een rustige, zelfs ernstige toon. Men voelt dat zij onder het oog en in het gezelschap van God leeft. En zo is het inderdaad, bij alles wat zij zegt, bij alles wat zij liefheeft, denkt en beleeft.

Het zou van groot belang zijn, dat wij inzagen, wat er stotend is in onze manier van doen, teneinde ons hierin te verbeteren. Wat voor weerklank heeft ons spreken en handelen in de harten van anderen? Dat is het punt waar het om gaat.

DE STILTE EN EENZAAMHEID VAN HET HART

Zolang er iets of iemand in de weg staat tussen de ziel en God, is er geen volledige eenwording mogelijk. En deze laatste alleen kan ons de ware vrede schenken. Het komt er voor ons dus op aan een luchtledig te scheppen.

De ziel, die echt verliefd is op God, leeft graag in de diepe stilte van de hoogvlakten in haar eigen innerlijk. Er is bij haar geen sprake van melancholie of mensenhaat. Zeer terecht heeft zij de overtuiging, dat zij, om God te

vinden, met Hem te spreken en Hem lief te hebben, zich tegelijkertijd moet afzonderen en in hogere streken terugtrekken.

God houdt slechts verblijf op de hoogten, of, als men dit liever wil, in de diepten der ziel. Daar moet zij zien te komen om Hem te ontmoeten. Er bestaat overigens geen zekerder middel om God te behagen en Zijn genaden te verkrijgen, dan deze stille eenzaamheid op de toppen der bergen.

Als ge geen tegenovergestelde en nauwkeurige aanwijzing krijgt van O.L. Heer, dan dan elk schepsel uit uw gedachten, als ge U met Jezus onderhoudt. Gewoonlijk wil God een ziel „alleen”. Bid eerst voor de zielen, die U zijn toevertrouwd, en spreek met O.L. Heer over hen, en blijf daarna geheel alleen in uw gebed. Laat het aan de Heer over, datgene te voldoen, wat gij aan anderen verschuldigd zijt, en zet U dan verder daarover heen. De gedachte aan X mag geen beletsel zijn voor de genade in uw ziel. Vraag aan Jezus, U te laten delen in de genegenheid, die Hij voor X heeft, zodat uw eigen genegenheid slechts aan die goddelijke bron mag ontspringen, en alles zal goed gaan. Roei zonder vrees alles uit, waarvan ge weet, dat het niet uit deze bron voortkomt.

Ik ben blij als ik een ziel aantref, die weliswaar lijdt onder deze eenzaamheid, maar die het toch accepteert. Niets stelt mij meer gerust, omdat ik nog nooit een ziel heb gekend, die voortgang maakte in het inwendige leven, zonder deze loutering door te maken. Het is pijnlijk, maar noodzakelijk. Gij kent dat woord van de H. Teresia: „Voor zulke gunsten eist God een ziel die alleen is, zuiver, en vol verlangen deze gunsten te ontvangen". Het lijkt dan alsof het hart geheel vol is van tranen. Het is een smart, die erg diep gaat, maar ... daarna komt de beloning.

Een ziel, die niet eenzaam is, maakt geen vooruitgang. Zij kan niet hogerop komen. Als ik een ziel zie, die niet eenzaam is, zeg ik hij mezelf: Zij komt er niet — een zwaar beladen kameel. Zij is te rijk. Als alle schepselen ons in de steek laten of kwetsen, dan is men, volgens het woord van Tauler, als het hert dat aan alle kanten ingesloten is en elke uitweg versperd ziet, dat geen andere uitweg heeft dan de vijver, en er dan ook inspringt. Wanneer gij verdriet hebt, doe dan de sprong in God.

Als God wil spreken tot een ziel, dan zondert Hij haar van alles af en brengt haar in een volstrekte eenzaamheid; dan vult Hij haar verstand met iets, waarvan zij totaal niets begrijpt. Doch juist uit dit mysterieuze zal te zijner tijd een zeer duidelijke kennis voortkomen, een vertaling in mensentaal van de goddelijke werkelijkheid. Deze vertaling is niet willekeurig. Van binnen uit wordt zij gecontroleerd door iets, wat ondoorgrondelijk is in zichzelf, maar toch zeer reëel is. Doch zelfs dan blijft het beste nog onuitgesproken.

IN HET KORT: DE TOTALE ONTHECHTING

De ziel wil tot elke prijs haar God bezitten! Als zij alles moet verlaten, dan zál zij alles verlaten; moet zij alles verliezen, zij zál het doen. Zij zal haar mantel, die per slot van rekening toch niet van haar is, achterlaten in de handen van degenen, die haar hieraan willen tegenhouden. Zonder spijt zal zij afzien van haar eigen manier van voelen, denken en willen, als van een lastige, zware bagage. Zij zal helemaal niet meer vragen om vreugde. Zij zal aan geen enkele aangelegenheid van de wereld meer denken. Zij zal geen enkel gebruik meer maken van ideeën — ongetwijfeld juiste, doch gebrekkige ideeën — die zij zich vroeger vormde over haar God. Zij zal zich tevreden stellen met het geloof. Niets anders zal zij hier op aarde verlangen dan Hem, en Hem alleen.

Deel II *Het werk van God of de verlichtende weg.*

Deel III *Eén-zijn met God*

Deel IV *Apostolische vruchtbaarheid*